«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»
Директори Пажӯҳишгоҳи рушди маориф
ба номи Абдураҳмони Ҷомии
Академияи таҳсилоти Тоҷикистон
_____________дотсент Иматзода Л.М.
_____________ соли 2022

ХУЛОСАИ

Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдураҳмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон ба диссертатсияи унвонҷӯйи Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдураҳмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон Ризоева Нигинамо Маҳмадуллоевна дар мавзӯи "Асосҳои педагогии ташаккули ҷаҳонбинии миллии наврасон дар асоси педагогикаи халқӣ" барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.05 – Назария, методика ва ташкили фаъолияти фарҳангӣ-иҷтимоӣ (13.00.05.03. – педагогикаи иҷтимоӣ ва худшиносӣ)

Ризоева Нигинамо Маҳмадуллоевна 2003 ба Донишгоҳи давлатии миллии Тоҷикистон дохил шуда, соли 2008 онро бо ихтисоси психолог-муаллим хатм намудааст. Соли 2014 Донишкадаи такмили ихтисоси хизматчиёни давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро бо ихтисоси идоракунии давлатӣ ва соли 2017 Донишкадаи исломии Тоҷикистон ба номи Имоми Аъзамро бо ихтисоси таърихи ислом ва диншинос хатм кардааст.

Соли 2018 ба ҳайси унвонҷӯи кафедраи педагогикаи умумидонишгоҳии ДДОТ ба номи С. Айнӣ (фармоиш аз 25.12.2018, №636 ОД) қабул шуда, соли 2021 ба шуъбаи педагогика ва психологияи Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдураҳмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон (фармоиш аз 13.03.2021, №155 ОД) интиқол ёфта, фаъолияти илмӣ-таҳқиқотӣ бурдааст.

Имтиҳонҳои номзадиро бомуваффақият бо баҳоҳои зерин супоридааст:

- Таърих ва фалсафаи илм – "4" (хуб) – 20.05.2019;
- Забони хориҷӣ (англисӣ) – "4" (хуб) – 23.11.2021;
- Ихтисос: 13.00.05 - Назария, методика ва ташкили фаъолияти фарҳангӣ-иҷтимоӣ,(13.00.05.03 – Педагогикаи иҷтимоӣ ва худшиносӣ) – "5" (аъло) – 20.05.2022.

Шаҳодатнома дар бораи супоридани имтиҳоноти номзадиро Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдураҳмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон аз 03.01.2023, №76 додааст.

Роҳбари илмӣ – доктори илмҳои педагогӣ, дотсент Иматзода Л.М.

Диссертатсияи Ризоева Нигинамо дар шуъбаи шуъбаи педагогика ва психологияи Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи А. Ҷомӣ аз 23.05.2022, №5 муҳокима гардида, барои баррасӣ ба семинари илмӣ – методии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф пешниҳод гардидааст (Суратҷаласаи шуъба аз 26.05.2022, №7).

Диссертатсияи мазкур мубрам ва ба талаботи замон мувофиқ буда, тарбияи маънавию ахлоқии насли наврас ҳамчун рукни асосии давлатдории миллӣ дар рушди ҷомеаи муосир яке аз самтҳои асосӣ маҳсуб меёбад. Дар ин зимн, бо такя ба таълимоти ниёгон ва баҳрабардорӣ аз арзишҳо ва муқаддасоти миллию умумибашарӣ комёбиҳои назаррасе дар тарбияи наврасону ҷавонон ба даст омаданд, ки боз ҳам рушд бахшидани онҳо вазифаи муқаддаси педагогикаи муосири миллӣ мебошад.

Муҳимтарин вазифаи маорифи кишвар рушди ҷомеаи инсонӣ, маънавиёт ва мустаҳкам намудани заминаи миллии таълиму тарбия буда, , ҷиҳати баланд бардоштани дараҷаи ахлоқии ҷомеа, махсусан наврасону ҷавонон ҳиссаи беназир мегузорад. Низоми таълиму тарбия ва афкори педагогии миллии муосир, ки тарбияи шаҳрвандониояндаро ба зимма гирифтааст, бояд ҳама ҷомеа, аз ҷумла насли наврасро бо арзишҳои моддию маънавӣ, назарияҳои пешқадам ва сарчашмаҳои нодир, мероси адибону олимони бузург шинос созад. Ҳадафи асосӣ тарбияи инсони комил, рушди некӯаҳволии он, муҳайё намудани шароити коркарди механизмҳои муассири татбиқи барномаҳои татбиқи рафтори иҷтимоӣ мебошад.

Дар таҳқиқоти худ Ризоева Н. қайд менамояд, ки дар асоси дастовардҳои педагогикаи муосири тоҷик ва бо назардошти ақидаҳои педагогии ниёгон “Консепсияи миллии тарбияи Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия шудааст, ки дар он тарбияи миллии мардум бори аввал ба таври консепсионӣ гузошта шуда, дарк ва ифтихори миллии шаҳрвандон боло гирифта, афкори умум ба амал меояд. Тарбияи миллӣ дар шаҳрванд сифатҳои баланди ахлоқӣ, ҳувияти миллӣ, инсондӯстӣ, озодандешӣ, мавқеи шаҳрвандӣ, ташаббускорӣ ва амсоли инро ташаккул медиҳад. Чунин шаҳрванд қодир аст, ки дар пояи манфиатҳои миллӣ фаъолият намояд, нисбати зуҳуроти манфии ҷомеа аз лиҳози танқидӣ назар кунад, Ватани хешро дӯст дорад ва манфиатҳои онро ҳимоя намояд, ҳамчун соҳиби тафаккури миллӣ ва посдори тамаддуни миллӣ дар пешрафти ҷомеа саҳмгузор бошад.

Муҳаққиқ бо дарназардошти таҳқиқот ва фарзияи пешниҳодгардида вазифаҳои зеринро иҷро кардааст:

- таҳлили ҷанбаҳои тарбиявии педагогии халқӣ, ҷойгоҳ ва мақоми низоми арзишҳои миллӣ ва анъанаҳои таърихию фарҳангии халқ дар рушди худшиносии миллии наврасон;
- омӯзиши сатҳи талабот, интизорӣ ва авлавиятҳои омӯзгорони муассисаҳои таълимӣ дар самти тарбияи худшиносии миллии наврасон;
- омӯзиши тавсия ва пешниҳоди мутахассисони соҳаи маориф дар маҳал, коршиносон, фаъолони созмонҳои ҷамъиятӣ нисбат ба ташаккули ҷаҳонбинии наврасон.
- коркарди роҳу равиш ва шаклҳои босамари истифодаи арзишҳои миллӣ ва анъанаҳои таърихию фарҳангии халқ дар ташаккул ва рушди маънавиёти миллии наврасон.

Навгонии илмии таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки:

- вазифа, мазмуни шакл ва усулҳои ташаккули ҷаҳонбинии миллии наврасон аз нуқтаи назари инкишофи ҳамаҷонибаи шахсият муайян карда шудаанд;
- самараи педагогии ташаккули ҷаҳонбинии миллии хонандагон, муаллимон, гурӯҳҳои гуногуни аҳолӣ, ки дар раванди таҳқиқот иштирок доранд, исбот шудааст.
- роҳу воситаҳои ташаккули худшиносии миллии наврасон тавассути педагогикаи халқӣ коркард ва асоснок шуданд. Инчунин тавсияҳои методӣ оид ба такмили ин раванд пешниҳод гардиданд.
- хусусиятҳои минтақавии ташаккул ва зуҳуроти ҷаҳонбинии миллии наврасон ошкор гардида, дар асоси он роҳҳои бартараф намудани мушкилот дар шаҳру ноҳияҳои таҷрибавӣ муайян карда шуданд.
- аҳамияти тадқиқот дар таҳияи барномаи ташаккули ҷаҳонбинии миллии насли наврасон, ки «принсипҳои педагогикаи халқии тули асрҳо инкишофёфта» дар асоси арзишҳои миллӣ ва умумибашариро дарбар мегирад, собит гардидааст.

Аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқ дар он ифода меёбад, ки дар рисола консепсияҳои педагогӣ ва иҷтимоии асосҳои педагогии ташаккули ҷаҳонбинии миллии насли наврас ҷамъбаст карда шудааст; моҳияти педагогии ибораи «ҷаҳонбинии миллӣ», мазмун ва ҷузъҳои сохтории он муайян карда мешавад; аҳамияти педагогикаи халқӣ ҳамчун эҳтиёҷоти ангезандае муайян карда мешавад, ки раванди ташаккули ҷаҳонбинии миллии наврасонро таъмин менамояд. Дар асоси назария ва муқаррароту хулосаҳои таҳияшуда «Барномаи ташаккули ҷаҳонбинии миллӣ тавассути педагогикаи халқӣ берун аз фаъолияти таълимӣ» таҳия ва амалӣ гардид. Барнома имкон медиҳад, ки муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ дар машгулиятхои беруназсинфӣ, инчунин гурӯҳҳои гуногуни аҳолӣ ба раванди иҷтимоию фарҳангӣ ҷалб карда шаванд, самараи ташаккули ҷаҳонбинии миллии насли наврасро таъмин намоянд.

Тарбияи инсони комил дар педагогикаи муосири тоҷик бар асоси қадимтарин ақидаҳои педагогии ниёгон сурат мегирад ва яке аз бузургтарин сарчашмаҳои он китоби муқаддаси ориёи бостон “Авасто” мебошад. Китоби муқаддаси “Авасто” “пиндори нек, гуфтори нек ва гуфтори нек”-ро таргиб мекунад.

Яке аз муҳимтарин вазифа дар рафти таҳқиқот иборат аз он аст, ки аз захираи бузурги таълимоти педагогии мутаффакирони форсу тоҷик ва анъанаҳои фарҳангӣ мавод интихоб гардидааст, ки метавонад барои тарбияи босифати насли наврас мусоидат намояд. Масъалаи мазкур, махсусан дар “Авасто” ва дигар манбаъҳои тоисломии тоҷикон, дар сарчашмаҳои динӣ, осори ахлоқии ниёгони тоҷик, дар адабиёт ва дар асарҳои мушаххасе чун «Қобуснома»-и Унсурмаолии Кайковус, «Гулистон» ва «Бӯстон» -и Шайх Саъдӣ, «Андарзномаи Анӯшервон» -и мансуб ба Бадеъи Балхӣ, «Ахлоқи носирӣ»-и Насириддини Тӯсӣ, «Ахлоқи мӯҳсинӣ» ва «Футувватномаи султонӣ»-и Ҳусайн Воизи Кошифӣ, «Баҳористон»-и Абдураҳмони Ҷомӣ ва бисёр дигарон хеле

нишонрас баён гаштаанд, ки дар унвонҷӯ мавриди омӯзишу хулосабарорӣ қарор додааст.

Тадқиқоти мазкур мутобиқ бо методологияи он дар байни хонандагон, омӯзгорон ва коршиносон гузаронида шудааст. Он танҳо дар асоси назари мусоҳибон таҳия шуда, дидгоҳ, хоста, манфиат, интизорӣ ва эҳтиёҷи имрӯзаи хонандагон ва мусоҳибонро инъикос мекунад. Аз ин рӯ, дар таҳқиқоти мазкур масъала мавриди таҳлил қарор ёфта, барои таҳияи барномаи таълимии ташаккули ҷаҳонбинии миллии наврасон, байни хонандагони синфҳои болоӣ ва гурӯҳҳои гуногуни аҳолӣ пешбинӣ шудааст. Нуктаҳои зикршуда дар раванди таҳияи барномаи таҳқиқотӣ васеъ истифода шуда, чун сатҳи биниши масъала дар шаҳру ноҳияҳои мавриди назар қарор гирифтаро дар бар мегирад.

Натиҷаи корҳои озмоишӣ дар анҷоми ҳар як марҳила таҳлилу ҷамъбаст гардида, мақолаҳои зерини дар нашрияҳо илмии тақризшаванда чопнамудаи унвонҷуй пурра мазмуни рисоларо фаро мегиранд:

[1-Р] Ризоева Н.М. Арзишҳои миллӣ ҳамчун заминаи ташаккулёбии ҷахонбинии миллии насли наврас. //Паёми Пажӯҳишгоҳи рушди маориф. – Душанбе. 2020.- № 2 (30). – С. 196-199. - ISSN 2617 – 5620.

[2-Р] Ризоева Н.М. Масъалаҳои назариявии тарбияи худшиносии миллӣ зимни омӯзиши ашъори Лоиқ Шералӣ, моҳият ва сохтори худшиносии миллӣ // Паёми Пажӯҳишгоҳи рушди маориф. 2022.- № 1 (37). – С. 78-83. - ISSN 2617 – 5620. (ҳаммуаллиф)

[3-Р] Ризоева Н. М. Масъалаҳои тарбияи ахлоқӣ ва моҳияти он дар иҷтимоишавии ҷавонон. //Паёми Академияи таҳсилот. – Душанбе. 2022.- №4 (34). - С.174-182 - ISSN 2222 – 9809.

[4-Р] Ризоева Н.М. Ташаккули ҷаҳонбинии насли наврас дар асоси педагогикаи халқӣ. // Паёми Донишгоҳи миллӣ. – Душанбе. 2023. - №7 (0148). – С. 266-276 - ISSN 2074 –1847.

Бо дарназардошти хулосаҳои муқарризон ва иштирокчиёни ҷаласаи васеи семинари илмӣ-методӣ ҷаласа

ҚАРОР КАРД:

1. Диссертатсияи Ризоева Нигинамо Маҳмадуллоевна дар мавзӯи "Асосҳои педагогии ташаккули ҷаҳонбинии миллии наврасон дар асоси педагогикаи халқӣ" кори илмии мустақилона бaанҷомрасида, ки дар он муаллиф ба ҳалли вазифаҳои дар назди таҳқиқот гузоштaшуда ноил шудааст, ҳисоб карда шавад.

2. Диссертатсияи илмии Ризоева Нигинамо Маҳмадуллоевна дар мавзӯи "Асосҳои педагогии ташаккули ҷаҳонбинии миллии наврасон дар асоси педагогикаи халқӣ"ба талаботи КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ 13.00.05 – Назария, методика ва ташкили фаъолияти фарҳангӣ-иҷтимоӣ (13.00.05.03. – педагогикаи иҷтимоӣ ва худшиносӣ) ҷавобгӯ аст.

3. Диссертатсияи Ризоева Нигинамо Маҳмадуллоевна дар мавзӯи "Асосҳои педагогии ташаккули ҷаҳонбинии миллии наврасон дар асоси педагогикаи халқӣ" аз рӯи ихтисоси 13.00.05 – Назария, методика ва ташкили фаъолияти фарҳангӣ-иҷтимоӣ (13.00.05.03. – педагогикаи

иҷтимоӣ ва худшиносӣ) барои ҳимоя дар Шӯрои диссертатсионии 6D.KOA-030 назди Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдураҳмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон пешниҳод карда шавад.

Хулоса аз ҷониби котиби ҷаласаи васеи семинари илмӣ-методии ПРМ ба номи А. Ҷомии АТТ, номзади илмҳои педагогӣ, Ҷонмаҳмадова Г. мураттаб шуда, дар ҷаласаи васеи семинари илмӣ-методии ПРМ ба номи А. Ҷомии АТТ аз 26 маи соли 2022, протоколи №7 қабул карда шудааст.

Дар ҷаласа 19 нафар иштирок доштанд. Натиҷаҳои овоздиҳӣ: "Тарафдор" - 19 нафар, "Зид" - нест, "Бетараф" - нест. Қарор якдилона қабул карда шуд.

Раиси ҷаласа, роҳбари семинари
илмӣ- методии Пажӯҳишгоҳи рушди
маориф ба номи Абдураҳмони
Ҷомии АТТ, номзади илмҳои педагогӣ П. Лутфуллоева

Котиби семинари илмӣ- методии
Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба
номи Абдураҳмони Ҷомии АТТ,
номзади илмҳои педагогӣ Г.Ҷонмаҳмадова

Маълумот барои тамос:
Суроға: 734063, ҶТ, ш. Душанбе, кӯч. Айнӣ, 126
Тел.: 2 25 84 06, 2 25 84 09
Суроғаи электронӣ: prmatt@maorif.tj

Имзои П.Лутфуллоева ва Г. Ҷонмаҳмадова дуруст аст.
Мудири шуъбаи кадрҳои ПРМ ба номи А. Ҷомии АТТ Ҳакимова Х.